

Göteborgs
Stad

DIREKTIV

**Kartläggning av Göteborg stads barnrättsliga arbete
med anledning av att barnkonventionen blir lag
2020.**

Paula Aijmer 2019-05-13

I Grundläggande information

Enligt ett regeringsbeslut inkorporeras barnkonventionen i svensk lag från 1 januari 2020. Stadsledningskontorets avdelning för mänskliga rättigheter får därför i uppdrag att genomföra en kartläggning av stadens barnrättsliga arbete som en del av kontorets uppdrag; att leda samordna och följa upp stadens verksamheter. Syftet med kartläggningen är att få en bild av hur väl barnkonventionen efterlevs i förvaltningar och bolag, att undersöka om det finns tillräckliga kunskaper kring barnkonventionen samt att identifiera de eventuella utmaningar staden står inför i samband med inkorporeringen och att ge förslag kring hur arbetet kan stärkas framåt.

Bakgrund

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den också kallas, antogs den 20 november 1989 av FN:s generalförsamling. Som barn definieras alla människor under 18 år. Sverige ratificerade konventionen 1990. Därmed åtog sig Sverige – och ytterst den svenska regeringen – att följa den juridiskt bindande konventionen om barns rättigheter. Men istället för att inkorporera konventionen, alltså göra den till svensk lag, valde Sverige att anpassa och ändra de svenska lagarna så att de överensstämmer med barnkonventionens bestämmelser (transformering). Med en inkorporering finns förhoppningen att det barnrättsliga perspektivet blir tydligare och att den ratificerade barnkonventionen därmed får bättre efterlevnad i svensk rättskipning. Genom att barns mänskliga rättigheter kommer att finnas samlade i en lag blir konventionen som helhet synligare och det blir tydligt att rättigheterna i konventionen hänger samman och ska tolkas i relation till varandra.

Alla stater som ratificerat barnkonventionen granskas var femte år av FN:s barnrättskommitté. Vid kommitténs senaste granskning av Sverige 2015 delades såväl kritik som rekommendationer ut. Bland annat lyftes att Sverige behövde förbättra sig vad gäller utredningar av barnens bästa i asylärenden och socialtjänstärenden, att Sverige behöver tillse att anmälningsplikten fungerar när barn far illa och att alla barn i Sverige måste skyddas mot diskriminering. Kommittén ville se att obligatoriska barnkonsekvensanalyser i alla beslut och processer som rör barn, till exempel i samband med lagstiftning och budgetfrågor, införs.

För att Sverige ska leva upp till barnkonventionens bestämmelser rekommenderade FN:s barnrättskommitté, liksom i tidigare granskningar, att barnkonventionen rättsliga ställning stärks.

När staden svarade på remiss från Socialdepartementet - Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19), tillstyrktes barnrättsutredningens förslag. Tre nämnder yttrande sig: SDN Lundby, SDN Angered och SDN Centrum och ställde sig bakom utredningens förslag. Samtliga nämnder lyfte även vikten av en tydlig vägledning i tolkning och tillämpning av barnkonventionen. Ungdomsfullmäktige beslutade på sitt möte den 7 september 2016 att ställa sig bakom att barnkonventionen blir en del av svensk lag.

De allra flesta barn i Göteborg lever ett gott liv. Att Göteborg är en bra stad att växa upp i för flertalet är dock inte samma sak som att staden alltid arbetar utifrån ett barnrättsbaserat synsätt eller till fullo lever upp till barnkonventionens intentioner. Därtill, barns behov och

förutsättningar är föränderliga över tid varför det är viktigt att ha aktuell kunskap om barns levnadsvillkor

2 Barnkonventionen

Barnkonventionen består av 154 artiklar som ta fasta på att ta tillvara på barn och ungas rättigheter och intressen i samhället. Området omfattar alla verksamheter där barn är berörda, till exempel utbildningspolitiken, migrationspolitiken, kulturpolitiken och socialtjänstpolitiken. Rättigheterna i konventionen utgår från fyra huvudprinciper:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet.
- Alla barn har rätt till liv och rätt att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar.
- Alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad.

Den gällande svenska lagstiftningen ligger väl i linje med konventionens bestämmelser och i många fall går den längre. Däremot har kartläggningar och rapporter från utredningar och myndigheter visat att den inte fått tillräckligt stort genomslag i statlig och kommunal verksamhet samt i rättstillämpningen. Att göra konventionen till lag bidrar till att ett barnrättsbaserat synsätt får genomslag i praktiken.

3 Syfte och mål

Kartläggningens övergripande syfte är att bidra till att Göteborgs stad lever upp till nationell lagstiftning och verkar för kommunfullmäktiges budgetmål, att *Göteborg är en stad fri från diskriminering där mänskliga rättigheter är självklara*. Barnkonventionen är en del av den internationella folkrätten och mänskliga rättigheter.

Kartläggningens mål är:

- Att bidra till ökad samordning kring barnrättsligt arbetet i staden
- Att föreslå områden för vidare uppföljning/insatser

4 Förutsättningar och begränsningar

Planeringsledare 50 % tjänst arbetar med kartläggningen 1 juni t.o.m. 31 december 2019. Tjänsten förslås omfatta en samordningsfunktion för en tvärsektoriell arbetsgrupp på stadsledningskontoret med uppdraget att säkerställa att det barnrättsliga arbetet bedrivs inom alla områden. En sådan gruppering finns etablerad sedan några år tillbaka på stadsledningskontoret. Gruppen har bland annat gjort ett arbete kring barnperspektiv i tjänsteutlåtanden och skriver gemensamt under rubriken barn i årsredovisningen utifrån barnkonventionens artiklar. Att juridisk kompetens ingår i en sådan gruppering bedöms som särskilt viktigt då framtida utmaningar på området kan komma att handla om att barnkonventionen (till skillnad från andra konventioner) kommer att kunna åberopas i domstol. Andra kompetensområden som föreslås till grupperingen är, stadsutveckling, kultur och fritid, välfärd och utbildning, demokrati och

mänskliga rättigheter. Barn eget perspektiv behöver också genomsyra arbetet, artikel 12 i barnkonventionen, att *Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet*. Ungdomsfullmäktige föreslås därför som en aktiv part i kartläggningen. En viktig förutsättning för arbetet är kommunikativt stöd.

5 Risker och utgångspunkter

- Kort om tid, kartläggningen bör ses som ett litet men viktigt steg i att leda, samordna och följa upp stadens insatser.
- Barnrättsligt arbetet är allas ansvar och ett lokalt ansvar som ska bedrivas i alla verksamheter.
- Ett barnrättsligt arbete förutsätter kännedom om barnkonventionen och implementering av barns rättigheter i ledning och styrning.
- Barnkonventionen fyller 30 år 20 november 2019. Det finns förväntningar på staden i att uppmärksamma jubileet. Flera aktörer i staden högtidlighåller dagen, t. ex. förskoleförvaltningen, park och naturförvaltningen och kulturförvaltningen. En samlad kommunikation kring insatser och bidrag bedöms viktig.
- Alla barn är olika, med olika förutsättningar och behov. Särskild koppling och hänsyn behöver göras till grunderna för diskriminering.

6 Avdelningen för mänskliga rättigheter

Arbetet med kartläggningen kopplas till ordinarie arbete på avdelningen för mänskliga rättigheter som också har ett särskilt uppdrag kring barnkonventionen. Avdelningschef för mänskliga rättigheter arbetsleder medarbetare med ansvar för kartläggningen.

7 Arbetsätt

- Tvärssektoriell grupp på SLK tar gemensamt fram relevanta frågor inför kartläggningen.
- Frågor går ut till förvaltningar och bolag.
- Djupintervjuer med aktörer, utsedda gemensamt av tvärssektoriella gruppen.
- Sammanställning och analys rapporteras.

8 Tidplan för kartläggningen 2019

1 juni, planeringsledare tillsätts på 50 %

1 juni – 30 juni uppstart/planering.

1 juli-15 augusti semestrar.

15 augusti - 15 november kartläggning, intervjuer/analys/sammanställning.

20 november barnkonventionen fyller 30 år.

1 januari 2020, barnkonventionen blir svensk lag.